

Arbetet med
extra anpassningar,
särskilt stöd och åtgärdsprogram.

Styrdokument

Denna handlingsplan har sin utgångspunkt i vad som sägs om åtgärdsprogram och särskilt stöd i skollagen (SFS 2010:800) och Skolverkets allmänna råd om arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd (SkolFS 2013:8).

Definitioner

Åtgärdsprogram upprättas för en elev som är i behov av särskilt stöd, dvs. om eleven inte utvecklas i riktning mot kunskapsmålen i läroplanen och riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Åtgärdsprogram skall även upprättas för en elev som uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation, som gör att skolan på sikt befarar att eleven inte når kunskapskraven.

Stöd ges i första hand inom ramen för individanpassad undervisning. Om detta inte räcker skall frågan om särskilt stöd utredas. Gränsen mellan vad som är normal anpassning och särskilt stöd är inte entydig, utan skall vara föremål för en professionell bedömning i det enskilda fallet. På Södertälje friskola är det rektor tillsammans med elevhälsoteamet som gör den bedömningen.

Arbetsgång

Processen med åtgärdsprogram innefattar flera olika steg, vart och ett med olika delsteg. Se även bilaga 1.

Uppmärksamma

Så snart någon antar att det finns risk för att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som den minst ska uppnå ska rektor få information om detta. Undervisande lärare gör det genom att markera "Insats krävs" under Kunskaper i Unikum.

I samband med att rektor informeras skall läraren även diskutera frågan med elev och vårdnadshavare.

Utreda

När rektor har informerats skall denne upprätta ett ärende som lyfts i elevhälsoteamet för vidare handläggning. Där avgörs vilka delar utredningen ska omfatta, t.ex. om extern kompetens skall anlitas. Dessutom avgörs vem som ska genomföra utredningen. I normalfallet är det speciallärare Anne Zazi som genomför utredningarna. Generellt för alla utredningar är att en pedagogisk kartläggning ingår. I den beskrivs skolans arbete med ledning och stimulans, lärarnas arbete med planering och genomförande av undervisningen, samt i förekommande fall fritidspersonalens arbete med fritidsverksamheten, personalens beskrivning av elevens interaktion, samt förslag på tänkbara åtgärder för att komma framåt.

För att utredningen skall vara av hög kvalitet är det viktigt med ett gott samarbete med eleven och vårdnadshavarna. Det åstadkommer vi genom att hålla alla barn och vårdnadshavare kontinuerligt uppdaterade om kunskapsutvecklingen hos det enskilda barnet. Denna information ges i första hand via Unikum. Därigenom blir steget mindre när det är aktuellt att utreda behov av särskilt stöd. I de fall vårdnadshavare ändå motsätter sig en utredning kallar rektor till en elevhälsokonferens i syfte att förklara vikten av en utredning. Kvarstår vårdnadshavarens motvilja kan rektor besluta att starta en utredning trots detta, med undantag för de delar som kräver vårdnadshavarens godkännande.

Utredningen skall dokumenteras skriftligt på blankett ÅP2014:1. När utredningen är klar presenteras den i elevhälsoteamet och rektor fattar beslut huruvida ett åtgärdsprogram skall upprättas eller inte. Därefter kallar rektor, eller den som rektor utser, elev och vårdnadshavare till ett möte för

genomgång av utredningen. Vid detta möte deltar från skolans sida rektor, eller den som rektor utser, den som hållit i utredningen samt mentor eller den som rektor utser. Mentor, eller den som rektor utser, för minnesanteckningar vid mötet.

Utarbeta

I de fall rektor beslutar att åtgärdsprogram inte skall upprättas skall detta göras på blankett ÅP2014:2. I förekommande fall skall beslutet innehålla en anvisning om vilka extra anpassningar som är aktuella. Beslutet delges eleven och vårdnadshavaren vid det möte då utredningen presenteras, se ovan.

Beslutar rektor att ett åtgärdsprogram skall upprättas diskuteras utformningen av detta i samband med att utredningen presenteras för elev och vårdnadshavare, se ovan.

Utifrån vad som framgår av utredningen och vad som diskuterats med elev och vårdnadshavare utarbetar den som rektor utser ett åtgärdsprogram enligt blankett ÅP2014:3. Förslaget lämnas till rektor som sedan fattar beslut om åtgärdsprogrammet. Ett original av åtgärdsprogrammet arkiveras på skolan och kopior lämnas till vårdnadshavare och den som ansvarar för åtgärdsprogrammet.

Vid varje givet tillfälle skall en elev endast ha ett åtgärdsprogram.

Genomföra och följa upp

Så snart ett beslut om åtgärdsprogram har fattats samlar den som ansvarar för detsamma de personer som är involverade i arbetet för att gå igenom de åtgärder och aktiviteter som beslutats. Även övriga lärare som undervisar eleven informeras om att ett åtgärdsprogram har upprättats. Särskilt viktigt är det att belysa hur arbetet kommer att kommuniceras med eleven för att tydliggöra hur olika moment knyter an till målen i åtgärdsprogrammet, samt hur man kan ta hjälp av elevens starka sidor.

Var och en som är inblandad i ett åtgärdsprogram ansvarar för att det som beslutats verkligen genomförs och om det egna arbetssättet är effektivt eller behöver förändras. Under arbetslagstiden stämmer den som ansvarar för hela åtgärdsprogrammet av med undervisande lärare att så är fallet och om åtgärderna verkar ha avsedd effekt eller om justeringar inom det befintliga åtgärdsprogrammets ram behöver göras.

Utvärdera

När ett åtgärdsprogram beslutas anges även när programmet utvärderas, normalt inom 6-8 veckor. Utvärderingen genomförs av den som ansvarar för åtgärdsprogrammet tillsammans med elev och vårdnadshavare. Inför detta tillfälle skall all personal på skolan som varit delaktiga i åtgärdsprogrammets genomförande göra en gemensam utvärdering som förberedelse. Utvärderingen dokumenteras på blankett 2014:3.

Vid utvärderingstillfället kan man konstatera att gällande åtgärdsprogram har haft avsedd effekt och kan avslutas. Ett sådant beslut fattas av rektor på blankett ÅP2014:5. Om man vid utvärderingstillfället ser att åtgärdsprogrammet fungerar, men att det krävs mer tid fattas ett nytt beslut om åtgärdsprogrammet på blankett ÅP2014:4 Det är alltså inget nytt åtgärdsprogram, bara ett beslut om att ge det mer tid. Ett tredje alternativ vid utvärderingen är att man ser att åtgärdsprogrammets mål och åtgärder behöver förändras. Då skall ett nytt beslut om åtgärdsprogram fattas enligt ovan. Eventuellt kan det även finnas behov av ytterligare utredningar före detta beslut, något som elevhälsoteamet tar ställning till.

